

Usnesením ze dne 9. května 1923 č. j. Nc. X 355/23-2, jímž se poplatky notářské pouze určují, neukládá se však stranám plnění (placení) a sice v určité lhůtě, není také exekucním titulem ve smyslu § 1 č. 6 a § 7 ex. řádu, takže návrh přítomný nelze pokládati za návrh na povolení exekuce, jenž by dle ustanovení § 74 ex. ř. přisouzení účtovaných útrat odůvodňoval a řízení exekucní k vymáhání poplatků soudních počíná dle ustanovení § 110 jedn. ř. s. teprve marným uplynutím lhůty, platebním příkazem stanovené. Na tomto stavu věci ničeho nemění okolnost, že usnesením ze dne 16. května 1923 č. j. Nc. X 355/23-3 bylo navrhovateli přenecháno žádati o to, aby zemský soud zařídil čeho jest třeba k vymožení jeho poplatků, při čemž poukázáno k ustanovení (§ 104 jedn. řádu). —

Stížnost strany dle tohoto usnesení zamítl vrchní zemský soud v Praze rozhodnutím ze dne 7. ledna 1924 R II. 3/24/1 z těchto důvodů:

Rekurs není odůvodněn a stačilo by vlastně poukázati ke správným důvodům usnesení v odpor bráněho, které vyvráceny nebyly. Notářský řád, ač výslovně povoluje notářům obstarávati stranám také jiné úkony než sepisovati notářské listiny nebo prováděti různá zjištění v notářském řádu výslovně uvedená, nečiní co do poplatků za práce ty a co do způsobu jich určení a vymáhání rozdílu. Naopak všeobecně ustanovuje, že veškeré poplatky stran za úkony notářské mají býti, nedojde-li k dohodě, určeny soudem a poplatky soudem určené pak cestou nespornou jako poplatky soudní vymáhány. Tím jest pro odměny notářů cesta sporná zásadně a všeobecně vyloučená, úprava i vymáhání děje se řízením officiosním dle § 179 a 180 not. ř. Pro opačné mínění zastávané rekusem neposkytuje not. řád nikde opory a pouhé slovo poplatky (Gebühren) nemůže postačiti k tomu, aby činěn byl nějaký rozdíl mezi úkony, které přesevzeme notář v mezích oněch zvláštních úkonů not. řádem vyjmenovaných a úkony jinými tím nejmenovanými. Každý úkon notářův jest jeho úkonem úředním, pokud nepřekročí meze působnosti jemu not. řádem propůjčené, rozdíl jest jedině ten, že listiny v not. řádu uvedené platí za veřejné listiny, kdežto jiné úkony této povahy nemají (§ 2 a 5 not. ř.). Leč i o odměně za tyto úkony mluví not. řád (§ 5) a ač naznačuje tu jakým způsobem má býti vyměřena, nečiní rozdílu co do způsobu jejího určení v případě neshody strany s notářem a naopak výslovně ještě odkazuje na předpisy jedenácté hlavy, tedy na §§ 171—184 not. ř. při listinách soukromých notářem sepsaných, tedy při úkonech, které dle mínění stěžovatelova nejsou úředními.

Nebylo proto možno rekursu vyhověti, zvláště když úprava útrat soudem nabyla právní moci, takže proti výši účtu není již možno námitek uplatňovati, byť i prvý soud nebyl zachoval se dle předpisu § 179 not. ř. a nevyšlechl druhou stranu o návrhu a účtu notářově. Č.

Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Sloučili-li dva neprotokolované obchodníky své podniky v podnik jednotný, který dle předepsané mu výdělkové daně podléhá protokolaci, nemůže se tato obchodní společnost opovídati k zápisu pod zněním bývalé firmy jednoho ze společníků, nýbrž firma její musí odpovídati ustanovení čl. 17 obch. zák. (Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 23. září 1925 RI 786/25. Krajský soud v Čes. Lipě Firm 630/25.)

První soud vyhověl opovědi a zapsal do obchodního rej-

stříku firmu veřejné obchodní společnosti, v jejímž znění uvádí se jen jméno jednoho veřejného společníka.

K rekursu finanční prokuratury změnil rekursní soud usnesení to v ten rozum, že se oběma společníkům ukládá, aby v přiměřené lhůtě přihlásili pro svou veřejnou obchodní společnost zákonu odpovídající znění firmy (pokud neobsahuje jména všech společníků, nýbrž jen jednoho z nich, aby připojil se dodatek naznačující společnost), ježto by jinak firma byla vymazána a společnost by k podání řádné opovědi byla dohlášena.

Dovolacímu rekursu nebylo vyhověno. Odůvodnění:

Dle opovědi vytvořili A a B veřejnou obchodní společnost s působností od 27. ledna 1925. Opovídatelé vykazali také, že jim bude předepsána výdělková daň podmiňující protokolaci.

Jde tedy o zápis obchodní firmy veřejné společnosti, jejíž znění musí vyhovovati předpisu čl. 17 obch. z., totiž obsahovati buďto jména obou veřejných společníků neb aspoň jméno jednoho z nich s dodatkem, že jde o společnost. Toho při ohlášené firmě »A, Glasraffinerie und Export in Steinschönau« není a právem rekursní soud usuzuje, že zápis této firmy neměl býti povolen.

Ani vývody dovolacího rekursu, jmenovitě poukazem k čl. 24 obch. z. nedá se přípustnost této firmy odůvodniti. Rekurenti sami přiznávají, že původně provozoval A vlastní rafinerii skla a že mu nebyla předepsána daň dle § 7 uvoz. zák. k obch. z. resp. dle zákona ze dne 30. června 1921 č. 260 sb. Nebyl tedy té doby kupcem plného práva a jméno, pod nímž závod provozoval, nebylo obchodní firmou ve smyslu obchodního zákona (§ 7 uvoz. zák. obch. z., čl. 15 a 19 obch. z.). Teprve po splynutí jeho závodu se závodem B-ovým, tedy ne vstupem tohoto do podniku A-ova, nabyt takto nově vytvořený závod rozsahu podmiňujícího protokolaci a bylo na společnících, aby si zvolili firmu, odpovídající předpisu čl. 17 obch. z. a zažádali o její zápis do obchodního rejstříku.

K vedení spojených závodů pod neprotokolovanou firmou »A« nebylo vůbec zákonných podmínek, neboť čl. 24 obch. z. předpokládá vstup společníka do trvalího již obchodního závodu kupce plného práva, který jedině může vésti firmu ve smyslu obchodního zákona, na kterou se vztahují předpisy třetího titulu obch. zákona.

Rozhodnutí rekursního soudu hovoří plně zákonu a nemohlo býti dovolacímu rekursu vyhověno. Dodati jest ještě, že dle opovědi do firmy pojaté sídlo závodu v německém znění nekryje se s úředním názvem dle »Statistického lexika obcí v Čechách«.

Akciová společnost, jako každá jiná, třeba vznikla teprve po vydání zákona ze 17. února 1920 č. 134 sb., má k dobrovolnému zrušení svému usnesením všech společníků (akcionářů) na valné schůzi zapotřebí svolení berní správy, příslušné k zajištění dávky z majetku a musí, má-li býti toto její zrušení a likvidace zapsáno do obchodního rejstříku, svolení to při opovědi vykazati.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu z 2. října 1925 RI 404/25. Obchodní soud v Praze Firm 10032/25.)

Rejstříkový soud přijal opověď zrušení akciové společnosti a zapsal zrušení a likvidaci její firmy do rejstříku.

Vrchní soud vyhověl rekursu finanční prokuratury a uložil firmě zmíněné, aby do lhůty jí určené vykazala se osvědčením příslušné berní správy, že tato nenamítá ničeho proti zrušení společnosti, jinak by zápis povolený byl vymazán a původní stav obnoven.

Nejvyšší soud nedal místa dovolacímu rekursu.

Odůvodnění: Dle § 8 zák. ze 17./2. 1920 č. 134 sb. jest k dobrovolnému zrušení společnosti zapotřebí svolení berní správy, příslušné ku zajištění dávky z majetku. Společností takovou jest dle článku I. prov. nařízení k cit. zákonu z 20./4. 1920 č. 259 sb. také akciová společnost. Zrušení společnosti jest dle téhož článku nařízením dobrovolným, děje-li se dobrovolným usnesením akcionářů (účastníků) a může býti zapsáno do obchodního rejstříku jen tehdy, vykáže-li společnost osvědčením příslušné berní správy, že tato proti zrušení nečiní námitek.

Akc. společnost, o níž jde, usnesla se všemi hlasy akcionářů, tedy dobrovolně na zrušení a byla proto povinna osvědčení zmíněného souhlasu berní správy vykazati.

Jest nerozhodno, že se rekurující společnost ustavila teprve v základě výnosu min. vnitra ze 19./8. 1920 tedy po vydání svrchu uvedených předpisů, neboť zákon nečiní rozdíl.

Rovněž nelze dovoditi z účelu zákona — zajištění dávky z majetku — že by společnost vzniklé v této pozdější době

nebyly povinny, aby si zjednaly souhlas berní správy ke svému zrušení, neboť může se na příklad státi, že jde o podnik, jehož nabytí nynější majitel od předchůdce, jemuž byla dávka z majetku předepsána a za kterou do jisté míry ručí nový nabyvatel (§ 8 druhý odst. zákona č. 134/1920).

Musí proto býti berní správě v každém případě zrušení společnosti umožněno, aby zařídila čeho třeba k zajištění dávky. A k tomu směřuje právě zákonný předpis vytyčený. Usnesení rekursního soudu hovoří tedy zákonu. —r.

Opověď firmy k zápisu do obchodního rejstříku, v níž se oznamuje převod dosavadního závodu, třeba pod jinou firmou, musí býti spolupodepsána majitelem převedeného závodu a převedli-li závod dědicově, musí smlouva býti pozůstalostně schválena.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 23. září 1925 R I 743/25. Obchodní soud v Praze Firm 8665/25.)

X opovídá firmu k zápisu do obchodního rejstříku, uvedl v žádosti, že převzal dosavadní podnik Z a spol. a připojil postupní smlouvu.

Soud rejstříkový vrátil opověď s příkazem, aby byla v ověřené formě spolupodepsána veřejným společníkem zaniklé firmy Z a dědičkou po zemřelém druhém její společníku a aby k opovědi připojená smlouva postupní byla pozůstalostním soudem schválena.

Stížností proti usnesení tomu rekursní soud nevyhověl, neboť i když se jedná o převzetí závodu bez firmy musí opověď býti schválena soudem pozůstalostním, poněvadž závod, jehož stěžovatel nabytí smlouvou třeba i bez dosavadní firmy jest součástí pozůstalostního majetku zemřelého společníka, který měl nárok na podíl při zrušení společnosti z tohoto závodu připadající, pročež nelze bez svolení pozůstalostního soudu s tímto majetkovým kusem do pozůstalosti patřícím disponovati.

Dovolacímu rekursu nejvyšší soud nevyhověl. Odůvodnění:

Zápis firmy do obchodního rejstříku může býti povolen — jsou-li dány i ostatní podmínky — jen tehdy, vykáže-li opovídatel, že provozuje obchodní závod určitého rozsahu.

Rekurent uvedl v opovědi, že převzal podnik firmy Z a spol., který bude provozovati pod vlastní firmou »Chemická továrna Ing. X.« Podnik stěžovatelův jest tedy totožným s oním, který dle zápisu v obchodním rejstříku dosud jest provozován jiným vlastníkem pod jinou firmou. Vejde-li tato okolnost ať již způsobem jakýmkoli ve známost soudu vedoucího obchodní rejstřík, musí tento soud působiti k tomu, aby ona nesrovnalost byla odstraněna. K tomu vede dvojitá cesta: buď vyzve, aby dosavadní majitelé závodu opověděli výmaz firmy, která bez závodu nemůže dále trvati, po případě současně i nového nabyvatele závodu, aby opověděli svoji firmu k zápisu do rejstříku, anebo shledá-li soud, že převod závodu není dosud definitivně proveden, poněvadž platnost smlouvy závisí na splnění určité podmínky, tak jako v tomto případě, kde se jí má dostati pozůstalostního schválení dosud nevykázaného, vrátí opověď nového nabyvatele závodu k zápisu jeho nové firmy, pod kterou hodlá provozovati podnik, jehož dosud právoplatně nenabytí, k příslušnému doplnění předložením dokladu, že přecházka vadící konečnému nabytí závodu a tudíž i jeho provozu odpadla.

Rejstříkový soud nemohl se ovšem rozhodnouti než pro tuto druhou alternativu a nařídil-li současně, aby byla opověď v ověřené formě spolupodepsána dosavadními společníky, od nichž opovídatel závod převzal, učinil tak patrně za tím účelem, aby způsobem v § 22 min. nař. z 9./3. 1863 č. 27 ř. z. stanoveným byl prokázán jejich souhlas k zápisu nové firmy pro opovídatel na základě provozu podniku jim náležejícího. Postup ten odpovídá zákonu. —r.

Osoba, již byl dle § 8 řádu o zbavení svéprávnosti ze dne 28. června 1916 č. 207 ř. z. zřízen prozatímní podpůrce, není podrobena omezení § 4 odst. 2 téhož řádu, že totiž může jen ústně před soudem za podmínek § 569 obč. zák. činiti poslední pořízení.

Může osoba taková platně testovati před notářem?

Dle tvrzení stěžovatele byl zůstavitel těžce tělesně i duševně chorý a těžký morfinista.

Jde předem o to, zda osoba, již byl dle § 8 řádu o zbavení svéprávnosti zřízen prozatímní podpůrce, jest tímto opatřením podrobena také omezení § 4 odst. 2 téhož řádu stanovenému, že totiž může jen ústně před soudem za podmínek § 569

obč. zák. činiti posl. pořízení. Rekursní soud správně zodpověděl tuto otázku záporně. Dle § 9 a § 4 odst. 3 cit. řádu má prozatímní podpůrce práva a povinnosti poručníka. Ale poručník není po zákonu oprávněn, aby za poručence činil poslední pořízení nebo při něm působil (§§ 564—569 obč. zák.). Proto zřízení prozatímního podpůrce nedotýká se vyšetřovancovy způsobilosti pořizovati na případ smrti. Aby ona omezená způsobilost měla nastati, musilo by to býti v § 8 až 11 cit. řádu výslovně stanoveno. Tato omezená způsobilost pořizovací nastává teprve výrokem o zbavení svéprávnosti. Kdyby opačně stanovisko stěžovatelovo bylo správné, byla by zvrácena nejpodstatnější zásada, na níž jest vybudován řád o zbav. svéprávnosti. To by vlastně již každý předem, to jest po případě již učiněním návrhu na zbavení svéprávnosti, byl de fakto zbaven svéprávnosti, a šlo by pak v dalším řízení vlastně o obnovení svéprávnosti (Věst. min. sprav. 1916 č. XIII) a přece dle vysvětlivek k řádu o zbavení svéprávnosti bylo účelem zákona, aby se zabránilo názoru, že ten, kdo má býti zbaven svéprávnosti, jest jen předmětem vyšetřování a aby se vyšetřovanci poskytla úplná právní ochrana proti neospravedlněnému odejmutí nebo omezení způsobilosti jednati. Prozatímní podpůrce zřizuje se mu pak pouze v jeho vlastním zájmu a k ochraně těchto zájmů zásadně nepatří omezení způsobilosti pořizovací. Tomu dal zákon sám jasný výraz; v § 4 cit. řádu teprve osoba svéprávnosti pro duševní chorobu neb slabomyslnost částečně již zbavená, a nikoliv osoba, jejíž duševní stav se teprve vyšetřuje, jest ohledně způsobilosti pořizovací na roveň postavena dospělému nezletilci ve věku do 18 let. Ježto pak v tomto případě k zbavení svéprávnosti vůbec nedošlo, nebylo třeba, aby notář, sepisuje dle § 70 not. řádu protokol o ústním pořízení, připojil k němu po rozumu § 569 obč. zák. výsledky příměření pátrání, zda projev poslední vůle děje se volně a s uvážením.

K vůli úplnosti se podotýká, že nelze přisvědčiti ani tomu názoru stěžovatelovu, že v případě § 4 odst. 2 cit. řádu není testament před notářem zřízený na roveň postaven soudnímu testamentu. Tímto paragrafem není omezen předpis § 70 not. řádu o rovnocennosti testamentu před notářem zřízeného a testamentem soudním.

Poslední pořízení ze dne 27. ledna 1925, o něž jde, má všechny náležitosti notářského pořízení. Jest ovšem pravda, že i notář jako soukromá osoba může býti obyčejným svědkem testamentárním. Ale tomu v přítomném případě nebylo. Dbáno bylo všeobecných předpisů o úřadování notářů (hlava IV. not. řádu) i předpisů § 73 a 68 not. ř. a §§ 587 a násl. obč. zák. Protokol jest též podepsán notářem ve výslovné vlastnosti jeho jako notář, opatřen úřední jeho pečeti a byl uložen na notářství (§§ 74, 91, 96, 110 a násl. not. ř.). Že v úvodě notář Dr. K. se označuje za svědka testamentárního, nevádí. Stěžovatel přehlíží, že za slovy: »... jsem byl dožádán, abych byl svědkem jeho ústního posledního pořízení,« stojí ještě slova: »... a to notářsky osvědčila.«

Jde tedy o notářské pořízení formálně bezvadné a nevztahuje se proto na ně předpis § 586 obč. zák. a právem nižší soudy zamítly návrh na výslech testamentárních svědků dle tohoto paragrafu.

Nemohlo býti proto dovolací stížnosti vyhověno.

Mínil-li stěžovatel napadati toto pořízení z důvodu hmotněprávního, jest jeho věcí, aby po rozumu § 566 obč. zák. cestou sporu prokázal, že poslední jest jeho věcí, aby po rozumu § 566 obč. zák. cestou sporu prokázal, že poslední pořízení stálo se ve stavu vylučujícím způsobilost k testování.

K vývodům stěžovatelovým se podotýká ještě, že předpis § 4 odst. 2 řádu o zbav. svéprávnosti týká se jen osob pro duševní chorobu neb slabomyslnost částečně svéprávnosti zbavených, nikoliv též osob, u nichž jsou důvody v § 2 téhož řádu uvedené.

Rozhodnutí nejv. soudu v Brně 3. listopadu 1925 č. j. Rl 915/25—I. R. v. z. s. Doležal.

Ze souboru legislativy a judikatury.

Nákl. knihtiskárny Štursa, Kraut a spol. v Brně, Kopečná 4.

Oddělení judiciální.

Nabyvatel nemovitosti jest oprávněn domáhati se na odstoupitel, by provedl výmaz knihovního dluhu, jenž nebyl nabyvatelem převzat. Není třeba, by nepřevzetí dluhu bylo výslovně ve smlouvě uvedeno, jen když dluh nebyl vyúčtován v odstoupní ceně.